

18 בדצמבר 2016

לכבוד
עו"ד הילה שמיר
היועצת המשפטית
הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו

שלום רב,

הנדון: פסילת משפטים בתשדיר האגודה לזכויות האזרח

לכבוד שבוע זכויות האדם שחל בשבוע שעבר ביקשנו מערוצי הטלוויזיה לשדר במסגרת הזמן הקהילתי תשדיר מטעם האגודה לזכויות האזרח שנושא זכויות האדם. בתשדיר מופיעים ידוענים, שכל אחד מהם משמיע משפט בנושא. בחלק מהמקרים המשפט עומד בזכות עצמו ובחלק מהמקרים מדובר בחלק המשפט שמצטרף לדברי הדוברים הבאים. התשדיר המקורי אורכו 10:1 דק', וניתן לצפות בו [כאן](#).

מטעמי עריכה וכדי לאפשר שידורים רבים יותר קוצר התשדיר בחצי, ובגירסתו זו ניתן לצפות בו [כאן](#).

ביום 15.12.16 קיבלנו הודעה משידורי קשת, כי התשדיר הורד משידור. זאת לאור החלטה מיום 13.12.16 של גב' אפרת לאור, ראש מחלקת פרסומות באגף לטלוויזיה של הרשות השנייה, שפסלה לשידור שלושה משפטים או חלקי משפטים, בטענה שהם מפירים את כלל 11 לכללי הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו (אתיקה בפרסומות בטלוויזיה), התשנ"ד-1994, הקובע ש"לא ישדר בעל זכיון תשדיר פרסומת שיש בו העברת מסר בנושא פוליטי, חברתי, ציבורי או כלכלי השנוי במחלוקת בציבור" (העתק ההחלטה מצ"ב).

נקדים ונאמר, כי פרשנות דווקנית של הכלל תפגע קשות בחופש הביטוי. במיוחד כך בענייננו, בו לא מדובר רק בחופש הביטוי המסחרי אלא בעיקר בחופש הביטוי הפוליטי, שזוכה להגנה רחבה במיוחד בפסיקת בית המשפט העליון. בחברה מפולגת ושסועה כמו החברה בישראל אין כמעט נושא שאינו שנוי במחלוקת ציבורית. יחד עם זאת ישנם נושאים שאמורים להימצא בבסיס קיומנו כחברה, ושאסור להיכנע למחלוקות ששוררות סביבם כדי להחניק דיון בהם.

אי אפשר לדבר על משטר דמוקרטי ללא זכויות האדם, והגנה אפקטיבית על זכויות האדם היא ערך חוקתי של שיטתנו. הנשיאה מרים נאור הקדישה את [דבריה](#) בטקס מינוי שופטים ביום 8.12.16 ליום זכויות האדם הבינלאומי ולחשיבות השמירה על זכויות האדם.

לאור דברים אלה נבחן את שלושת המשפטים שנפסלו לשידור. למען שלמות התמונה נציין, כי בתשדיר המקוצר ששודר מספר פעמים בטרם החלטת הפסילה מופיע רק המשפט שמתייחס לשפה הערבית, אך כיוון שברצוננו להשלים את מכסת השידורים ואף לשדר את התשדיר המלא, נתייחס להלן לכל המשפטים שנפסלו.

1. "גם אם אני הומו" – בתשדיר אומרת טיטי איינאו, דוגמנית ומלכת היופי של ישראל לשנת 2013, את המשפט הבא: "הזכות לבחור ולהתחתן עם מי שאני בוחרת", ומייד לאחר מכן אומר אדיר שטיינר, פעיל לזכויות הלהט"ב שהיה שותף למאבקים משפטיים על זכויות בני זוג בני אותו המין, את המשפט: "גם אם אני הומו". המאבק לשוויון של בני זוג בני אותו המין הוא חלק בלתי נפרד מהמאבק לזכויות האדם בישראל, ונישואין בין בני זוג בני אותו המין הוכרו בישראל. בשנת 2006 הורה בג"ץ למשרד הפנים לרשום כנישואים בני זוג בני אותו המין שהתחתנו בחו"ל (בג"ץ 3045/05 בן-ארי נ' מנהל מינהל האוכלוסין (פס"ד מיום 21.11.06)).
2. "הזכות לדבר ערבית בלי לחשוש" (ההדגשה במקור) – בתשדיר אומרת השחקנית מירה עווד את המשפט הזה. לא ברור מה פסול נמצא בו. הערבית היא שפה רשמית במדינת ישראל ורשויות ציבוריות מחוייבות להשתמש בה (בג"ץ 4112/99 עדאלה נ' עיריית תל-אביב-יפו, פ"ד נו (5) 393 (2002)). כידוע בשנים האחרונות התפרסמו מקרים לא מעטים, בהם מעסיקים אסרו על עובדיהם לשוחח ביניהם בערבית או שעצם הדיבור בערבית במרחב הציבורי עורר תגובות עוינות. המשפט בתשדיר בא להדגיש את הזכות לדבר בשפה הערבית ללא מורא.
3. "אין כבוד. אין חירות. אין שוויון." – בניגוד לרושם שמתקבל מהחלטה כאילו אמירות אלה עומדות בפני עצמן הן הוצאו מהקשרן. לאחר ששלוש דמויות אומרות בתשדיר זו אחר זו: "אין כבוד, אין חירות, אין שוויון" באה הדמות הרביעית ומשלימה את המשפט: "במקום שלא שומר על זכויות אדם". קשה להאמין שמישהו יחלוק על קביעה זו, שהיא בבחינת טאוטולוגיה: רק הגנה אפקטיבית על הזכות לכבוד מבטיחה את כבוד האדם, בלי שמירה על הזכות לחירות - אין חירות, ושוויון יתקיים רק במקום ששומר על הזכות לשוויון.
- קיבלנו בתדהמה את החלטת הפסילה. אכן המאבק למען זכויות האדם מעורר לא פעם מחלוקת. יחד עם זאת ההגנה על זכויות האדם היא מרכיב בסיסי של המשטר והחברה בישראל, וקיימת הסכמה מקיר לקיר על עצם התפיסה, שלפיה זכויות האדם "הן נפשה של הדמוקרטיה, ואין לך משטר דמוקרטי ללא זכויות אדם" (דברי הנשיאה נאור לעיל).
- לפיכך נבקשך להורות ללא דיחוי למחלקת פרסומות לבטל את החלטת הפסילה כדי למנוע את הצורך לנקוט בהליכים משפטיים.

בכבוד רב,

דן יקיר, עו"ד
היועץ המשפטי